

Oslo sekstimers dag var vellykket

I diskusjonen om sekstimers dag i BA etter Oddny Miljeteigs innlegg 2.mars, ser jeg at Rikke Sjøberg (5.mars) sitter med et negativt inntrykk av forsøket i Oslo. Det behøver hun ikke. Forsøket var vellykket.

I følge forskningsstifelsen FAFO mente de ansatte at sekstimers dag førte til at pleien ble bedre, riktignok først etter at forsøket hadde vart et år og en del startvansker var unnagjort. De trivdes bedre, og la mest vekt på at de fikk mer fritid og mer tid til familien. De syntes også at samarbeidet med kolleger og kontakten med pasientene ble bedre, at de hadde større muligheter til å bestemme arbeidstempo og var mindre slitne etter endt arbeidsdag. De som hadde barn leverte dem seinere, hentet dem tidligere og brukte mer tid sammen med dem.

Helseopplysninger fra Oslo-forsøket er analysert og viser at færre var plaget av smerter i nakke og skuldre med sekstimers dag enn med 7,5 timer, og færre følte seg fysisk slitne etter arbeidsdagen. Dette er for så vidt som forventet når man begrenser varigheten av fysisk krevende arbeid.

Brukerne var like fornøyd med tjenesten før som etter innføring av seks timers dag. Noen flere av brukerne var mer fornøyd etter innføring av sekstimers dag, men forskjellen var for liten til å vektlegge.

Nå Sjøberg og mange med henne tror at Oslo-forsøket var en fiasko, skyldes det at Oslo-politikerne satte det i gang for å redusere sykefraværet. Når dette ikke skjedde, syntes de forsøket var mislykket. Men forsøket var slett ikke egnet til å redusere sykefravær. Dette presiserte forskerne som skulle følge forsøket, men de ble ikke hørt. Når man nyansetter mange, slik man måtte for å kompensere for tapte timer, vil sykefraværet gjerne falle. Man ansetter jo vanligvis ikke langtidssykmeldte. De nyansatte vil være friskere enn gjennomsnittet. Med tiden vil fraværsbehovet deres normaliseres, og øke totalfraværet. Ved forsøk som starter med nyansettelser er det derfor liten sjanse for fraværsreduksjon.

Dersom sekstimers dag gir bedre helse, kan dette redusere fraværsbehovet over tid. Men sekstimers dag kan også øke avgangsalderen fra arbeidslivet. Dette vil øke de ansattes gjennomsnittsalder og dermed fraværsbehovet. Nettovirkningen av sekstimers dag på sykefraværet er derfor høyst usikker. Derimot er det sannsynlig at kortere arbeidsdag kan redusere behovet for førtidspensjonering og uføretrygd. Nye og mer langvarige forsøk kan fortelle oss mer om det.

Ebba Wergeland, arbeidsmedisiner

Institutt for samfunnsmedisin, Universitetet i Oslo